

ชื่อหลักสูตรการ แปรรูปผลิตภัณฑ์จากตอกไม้ไผ่ (ดาวไม้ไผ่)

จำนวน ๖ ชั่วโมง

กลุ่มอาชีพ ความคิดสร้างสรรค์(กลุ่มสนใจ)

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม

ความเป็นมา

มนุษย์ได้มีการคิดค้น ที่จะผลิตเครื่องมือเครื่องใช้ขึ้นตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์ในยุคหินแล้วเห็นได้จากหลักฐานทางโบราณคดี ที่มนุษย์ยุคก่อนได้นำเอาวัตถุจากธรรมชาติ มาสร้างเป็นเครื่องมือเครื่องใช้อย่างง่าย ๆ สำหรับในประเทศไทยมีหลักฐานที่พบ เช่น ได้พบเครื่องมือที่ทำด้วยหินจำพวกขวานและเครื่องปั้นดินเผา สมัยหินเก่า ที่บ้านท่ามะนาว ตำบลลาดหญ้า อำเภอเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี เป็นต้น นอกจากนี้ยังพบหลักฐานสำคัญเกี่ยวกับการทำเครื่องจักสานในยุคหินใหม่ที่บริเวณถ้ำแห่งหนึ่งในเขตอำเภอศรีสวัสดิ์ จังหวัดกาญจนบุรี เครื่องจักสานที่พบทำด้วยไม้ไผ่ เป็นลายขัดสองเส้น มีอายุมากกว่า ๔,๐๐๐ ปี เก่ากว่าเครื่องจักสานที่พบจากแหล่งโบราณคดีอื่น ๑ ในทวีปเอเชีย แอฟริกา และอเมริกา หลักฐานเกี่ยวกับการทำเครื่องจักสานของมนุษย์นั้น ได้พบในหลายที่หลายแห่งทั่วโลก ไม่ว่าจะเป็นหลักฐานเครื่องจักสานของชาวอียิปต์โบราณ หรือหลักฐานเกี่ยวกับเครื่องจักสานของมนุษย์ยุคหินในบริเวณแหลมมาลายู ซึ่งมีลักษณะเป็นภาชนะอย่างหนึ่งที่เรียกว่า "ถั่วม" สานด้วยไม้ชนิดหนึ่ง กอรวมอยู่ในกลุ่มเครื่องใช้ของคนตาย แสดงให้เห็นว่าเครื่องจักสานได้เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องกับคติความเชื่อของมนุษย์นอกเหนือจากทำขึ้นเพื่อประโยชน์ใช้สอยในชีวิตประจำวัน

โดยทั่วไปการสร้างเครื่องจักสานจะขึ้นอยู่กับเงื่อนไขทางความต้องการด้านประโยชน์ใช้สอยตามสภาพภูมิศาสตร์รวมถึงประเพณี ความเชื่อ ศาสนา และวัสดุในท้องถิ่นนั้น ๑ ประกอบกันขึ้นเป็นเครื่องจักสานในรูปแบบและลวดลายต่าง ๆ จากอดีตมาถึงปัจจุบันจะเห็นว่ารูปแบบและลวดลายของเครื่องจักสานที่สร้างขึ้นโดยชนชาติต่าง ๆ จะมีลักษณะคล้ายคลึงกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งลวดลายในการสานจะมีจำกัดอยู่ไม่มากนักและความจำกัดของลวดลายนี้ทำให้รูปทรงของเครื่องจักสานมีลักษณะที่ใกล้เคียงกันไปด้วย นอกจากนี้วัสดุที่ใช้ในการทำเครื่องจักสานยังพบว่าในกลุ่มประเทศที่อยู่ในบริเวณใกล้เคียงกันก็มีการใช้วัสดุชนิดเดียวกัน เช่น การทำเครื่องจักสานด้วยไม้ไผ่ พบว่ามีทำกันในกลุ่มประเทศแถบเอเชีย เช่น จีน ญี่ปุ่น ไทย และฟิลิปปินส์ เป็นต้น การทำเครื่องจักสานนั้นเป็นหัตถกรรมพื้นบ้านพื้นเมืองที่มีทำกันมาแต่โบราณ และมีทำทั่วไปในทุกภาคของประเทศ “ดาวไม้ไผ่” เป็นอีกหนึ่งผลิตภัณฑ์ที่โดดเด่น ที่สามารถนำมาประดับตกแต่งผลิตภัณฑ์จักสานและสถานที่ต่าง ๆ เพื่อเพิ่มความสวยงามและเพิ่มมูลค่าให้เครื่องจักสานและสถานที่ต่าง ๆ ได้ ปัจจุบันเครื่องจักสานของไทยได้รับความสนใจจากชาวต่างชาติเป็นอันมาก เนื่องจากเป็นงานหัตถกรรมอันทรงคุณค่า ผลิตขึ้นจากความคิดสร้างสรรค์และมีฝีมืออันประณีตของคนไทย และมีการออกแบบที่ทันสมัย ประกอบกับเป็นผลิตภัณฑ์ที่สร้างขึ้นจากวัสดุธรรมชาติซึ่งมีความงดงามตามธรรมชาติอยู่แล้ว อย่างไรก็ตามการจักตอกเป็นงานขั้นแรกที่สำคัญในการทำเครื่องจักสาน เพราะลักษณะของตอกจะต้องประสานกับลวดลายและรูปทรงของเครื่องจักสานด้วย นอกจากนี้การเลือกสรรวัสดุที่ดีก็มีผลต่อความคงทนและความประณีตสวยงามของเครื่องจักสานด้วย

ดังนั้น การจัดการศึกษาต่อเนื่อง จึงได้นำนโยบายและยุทธศาสตร์ของกระทรวงศึกษาธิการเกี่ยวกับการจัดการศึกษาอาชีพไปสู่การปฏิบัติเพื่อจัดการศึกษาพัฒนาอาชีพให้กลุ่มเป้าหมายและประชาชนให้มีรายได้ และประกอบอาชีพที่ยั่งยืน มีความสามารถในการแข่งขันเชิงธุรกิจทั้งในระดับภูมิภาคสากล เพื่อให้การจัด

การศึกษาของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เป็นการจัดการศึกษาตลอดชีวิตอย่างแท้จริง

หลักการของหลักสูตรการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากดอกไม้ไฟ(ดาวไม้ไฟ)

๑. เป็นหลักสูตรที่เน้นการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ ผู้เรียนสามารถนำความรู้และทักษะไปประกอบอาชีพได้จริงอย่างมีคุณภาพและมีคุณธรรมจริยธรรม
๒. เป็นหลักสูตรที่เน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจและเกิดทักษะในการทำเพื่อประโยชน์ด้านกรประกอบอาชีพ และร่วมอนุรักษ์ส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมของชาติ
๓. เป็นหลักสูตรที่เน้นการใช้ศักยภาพ ๕ ด้านในการประกอบอาชีพ ทั้งด้านทรัพยากรธรรมชาติ ภูมิอากาศ ภูมิประเทศและทำเลที่ตั้ง ศิลปวัฒนธรรมประเพณีวิถีชีวิต และด้านทรัพยากรมนุษย์ในแต่ละพื้นที่
๔. เน้นการฝึกปฏิบัติจริงเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจ และสามารถนำไปประกอบอาชีพได้ให้ เกิดรายได้ที่มั่นคง และยั่งยืน

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. อธิบายความเป็นมาของจักสานได้
๒. อธิบายวัสดุ อุปกรณ์และเลือกใช้ได้อย่างเหมาะสม
๓. อธิบายขั้นตอนการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากดอกไม้ไฟ (ดาวไม้ไฟ) ได้
๔. ปฏิบัติและฝึกทักษะการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากดอกไม้ไฟ(ดาวไม้ไฟ)ได้
๕. อธิบายคุณค่าของการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากดอกไม้ไฟ(ดาวไม้ไฟ)ได้
๖. การดูแลรักษาอุปกรณ์ที่ใช้ในงานประเภทต่าง ๆ
๗. อธิบายช่องทางการจัดการตลาดของการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากดอกไม้ไฟ(ดาวไม้ไฟ) ได้

กลุ่มเป้าหมาย

ประชาชนทั่วไป

ระยะเวลา

- จำนวน ๑๐ ชั่วโมง
- ภาคทฤษฎี ๓ ชั่วโมง
 - ภาคปฏิบัติ ๗ ชั่วโมง

เนื้อหาหลักสูตร

๑. ความเป็นมาของการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากดอกไม้ไฟ (ดาวไม้ไฟ)
๒. วัสดุ อุปกรณ์และเลือกใช้ได้อย่างเหมาะสม
๓. ขั้นตอนการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากดอกไม้ไฟ (ดาวไม้ไฟ)
๔. การปฏิบัติงานการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากดอกไม้ไฟ (ดาวไม้ไฟ)
๕. คุณค่าของการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากดอกไม้ไฟ (ดาวไม้ไฟ)
๖. การดูแลรักษาอุปกรณ์ที่ใช้ในงานประเภทต่าง ๆ
๗. ช่องทางการจัดการตลาดของการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากดอกไม้ไฟ (ดาวไม้ไฟ)

วิธีการจัดการเรียนรู้

๑. มีเวลาเรียนและฝึกปฏิบัติตามหลักสูตรไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐
๒. มีผลการประเมินผ่านตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่าร้อยละ ๖๐
๓. มีชิ้นงาน/ผลงาน ผ่านเกณฑ์การประเมินตามมาตรฐานและคุณภาพ

สื่อการเรียนรู้

๑. สื่อสิ่งพิมพ์ เช่น หนังสือ ใบความรู้ แผ่นพับ
๒. สื่ออิเล็กทรอนิกส์ สื่อออนไลน์
๓. สื่อบุคคล เช่น ผู้รู้ ภูมิปัญญา
๔. แหล่งเรียนรู้ในชุมชน

การวัดและประเมินผล

ประเมินความรู้ภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติจากการสอบถาม แบบทดสอบ การสังเกต การมีส่วนร่วม และจากชิ้นงาน/ผลงาน

ความสำเร็จของการปฏิบัติและจบหลักสูตร

๑. มีเวลาเรียนและฝึกปฏิบัติตามหลักสูตรไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐
๒. มีผลการประเมินผ่านตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่าร้อยละ ๖๐
๓. มีชิ้นงาน/ผลงาน ผ่านเกณฑ์การประเมินตามมาตรฐานและคุณภาพ

เอกสารหลักฐานการศึกษา

๑. หลักฐานการประเมินผล
๒. วุฒิบัตรออกโดยสถานศึกษา
๓. ทะเบียนคุมวุฒิ

การเทียบโอน

เทียบโอนเป็นรายวิชาเข้าสู่หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยพิจารณาจาก จำนวนชั่วโมง และความสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดตามหลักสูตรสถานศึกษารายวิชาเลือก สาระการประกอบอาชีพ ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๖๐

รายละเอียดโครงสร้างหลักสูตรการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากดอกไม้ไฟ(ดาวไม้ไฟ)

ที่	เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	ชั่วโมง	
					ทฤษฎี	ปฏิบัติ
๑	๑. ความเป็นมาของการจักสาน	๑. อธิบายความเป็นมาของผลิตภัณฑ์จากดอกไม้ไฟ (ดาวไม้ไฟ)	๑. ความเป็นมาของการจักสาน	๑. วิทยากรอธิบายความเป็นมาของการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากดอกไม้ไฟ (ดาวไม้ไฟ)	๑	
๒	๒. วัสดุอุปกรณ์และการเลือกใช้	๒. อธิบายวัสดุอุปกรณ์และการเลือกใช้ได้อย่างเหมาะสม	๑. วัสดุ อุปกรณ์ และการเลือกใช้ของงานการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากดอกไม้ไฟ (ดาวไม้ไฟ)	๑. วิทยากรอธิบายอุปกรณ์ในงานการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากดอกไม้ไฟ (ดาวไม้ไฟ) ๒ วิทยากรอธิบายวัสดุที่ใช้ในการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากดอกไม้ไฟ(ดาวไม้ไฟ) ๓. ให้ผู้เรียนเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์		๑
๓	๓.ขั้นตอนการดำเนินงานการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากดอกไม้ไฟ (ดาวไม้ไฟ)	๑.อธิบายขั้นตอนการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากดอกไม้ไฟ(ดาวไม้ไฟ)ได้	๑.ขั้นตอนการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากดอกไม้ไฟ(ดาวไม้ไฟ)	๑.วิทยากรอธิบายการเตรียมอุปกรณ์และขั้นตอนการทำ การแปรรูปผลิตภัณฑ์จากดอกไม้ไฟ(ดาวไม้ไฟ)		๑
๔	๔. การปฏิบัติการ/ฝึกทักษะการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากดอกไม้ไฟ (ดาวไม้ไฟ)	๑. ปฏิบัติการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากดอกไม้ไฟ(ดาวไม้ไฟ)ได้	๑. การปฏิบัติการ/ฝึกทักษะการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากดอกไม้ไฟ(ดาวไม้ไฟ)	๑. วิทยากรสาธิตวิธีการการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากดอกไม้ไฟ(ดาวไม้ไฟ)และผู้เรียนลงมือปฏิบัติ ๒ วิทยากรและผู้เรียนแลกเปลี่ยนเรียนรู้		๑

ที่	เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	ชั่วโมง		
					ทฤษฎี	ปฏิบัติ	
๕	๕. คุณค่าของการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากดอกไม้ฝ่ำ (ดาวไม้ฝ่ำ)	๑. อธิบายคุณค่าของการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากดอกไม้ฝ่ำ (ดาวไม้ฝ่ำ) ได้	๑. คุณค่าของการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากดอกไม้ฝ่ำ (ดาวไม้ฝ่ำ)	๑. ผู้เรียนศึกษาใบความรู้คุณค่าของการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากดอกไม้ฝ่ำ (ดาวไม้ฝ่ำ) ๒. วิทยากรและผู้เรียนร่วมกันอภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับคุณค่าของการจักสาน ๓. วิทยากรสรุปองค์ความรู้		๓๐ นาที	
๖	๖. การดูแลรักษาอุปกรณ์ที่ใช้ในงานประเภทต่างๆ	๑. การดูแลรักษาอุปกรณ์ที่ใช้ในงานประเภทต่างๆได้อย่างเหมาะสม	๑. การดูแลรักษาอุปกรณ์ที่ใช้ในงานประเภทต่างๆ อย่างเหมาะสม	๑. วิทยากรอธิบายการดูแลรักษาอุปกรณ์ต่างๆ ๒. ให้ผู้เรียนปฏิบัติ ออกแบบและจัดทำหรือจัดเก็บอุปกรณ์ การรักษาอุปกรณ์		๓๐ นาที	
๗	๗. ช่องทางการจัดการการตลาดของผลิตภัณฑ์การแปรรูปผลิตภัณฑ์จากดอกไม้ฝ่ำ (ดาวไม้ฝ่ำ)	๑. อธิบายช่องทางการจัดการการตลาดของการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากดอกไม้ฝ่ำ (ดาวไม้ฝ่ำ)	๗. ช่องทางการตลาดของการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากดอกไม้ฝ่ำ (ดาวไม้ฝ่ำ)	๑. วิทยากรแก้ไขความรู้ให้ผู้เรียนศึกษา ๒. วิทยากรและผู้เรียนร่วมกันอภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับช่องทางการจัดการการตลาด	๑		
รวม						๒	๔